

● HET VELD

Het nieuwe Beroepsprofiel
Ergotherapeut is er

● SAMENWERKEN

Gezond en Actief Ouder
Worden

● HET VAK

De ergotherapeut als trekker
voor vraaggerichte revalidatie

Ergotherapie

Magazine voor ergotherapeuten | Jaargang 38 | nummer 1 | februari 2010



Oog voor diversiteit
maakt verschil



Icatcher cards

Echte blikvangers

Het kaartspel is vaak een bron van levensvreugde en sociaal contact. Voor mensen met een slechte visus bieden de huidige aangepaste speelkaarten lang niet altijd een oplossing. Icatcher cards zijn een origineel, normaal formaat speelkaarten met een sterk verbeterde leesbaarheid.

Voor mevrouw Van Dooren, alleenwonend, 84 jaar, is het bridgespel een belangrijke tijdsbesteding. Het houdt haar geest en geheugen scherp, ze beleeft er veel plezier aan en vooral blijft ze mede daardoor sociaal actief. Ze ontvangt niet alleen geregeld zelf de nodige gasten (met alle bedrijvigheid die dat haar weer geeft), maar ook wordt ze regelmatig aan de bridge-tafel in andermans huis genood. Door de ernstige vorm van maculadegeneratie is haar visus zeer beperkt. En daarmee is een belangrijk deel van haar bezigheden en hobby's weggevallen, waarmee zij vroeger gewend was haar tijd door te brengen. Op het moment dat ook het bridgen vrijwel onmogelijk werd, zou daarmee een eind komen aan heel veel uren geestelijke en sociale activiteit.

Oude liefde roest niet en het bloed kruipt waar het niet gaan kan... Voormalig ergotherapeute Nicole van Dijk-van Dooren, wilde alles in het werk stellen om haar moeder aan de kaarttafel te houden om zo een isolement te voorkomen. Uiteraard werden door haar in eerste instantie via de bekende kanalen de diverse soorten aangepaste kaarten besteld en geprobeerd. Ze boden niet de gewenste

oplossing, vooral omdat het onderscheid tussen de schoppen- en de klaverenkaarten en tussen de harten- en de ruitenkaarten niet duidelijk was door de beeldvorming van die symbolen, kenmerkend voor MD. De toegepaste vergrotingen van de opdruk van de aangepaste kaarten boden voor haar niet het gewenste effect, doordat de kaarten overvol waren en daarmee onoverzichtelijk..

Een nieuw concept

Vanuit de wetenschap dat haar moeder baat had bij een bepaalde mate van contrast alsmede bij een bepaalde mate van vergroting bedacht Nicole een nieuw concept.

Allereerst besloot zij de speelkaarten een eigen achtergrondkleur te geven, waar die traditioneel voor alle kaarten wit is. Voor de achtergrond van de kaarten zijn de drie primaire, contrasterende kleuren gekozen van het in de drukkerswereld gebruikte CMYK-kleursysteem en hun basis, de kleur wit. Vervolgens zijn van deze volle kleuren percentages gekozen om een contrasterende lichtintensiteit te verkrijgen, zodat er ook nog een verschil in lichtopbrengst is bij het omzetten naar grijswaardes. Voor de opdruk

is logischerwijze gekozen voor de andere kant van het spectrum en wel een volle zwarte kleur. Door voor een eenduidige, zwarte opdruk te kiezen, worden er rust en balans gecreëerd in de opmaak.

Een tweede belangrijke keuze was de kaarten slechts van één kant benaderbaar te maken, waardoor de essentiële informatie, de waarde van de kaart, sterk kon worden vergroot. En daarmee vanzelfsprekend de leesbaarheid.

Gelukkig kon Nicole voor de uitvoering en het drukklaar maken van de kaarten een beroep doen op haar collega Carla Otten, met wie zij professioneel samenwerkt in Balieservice. Er werd een drukker gevonden voor de productie van een hele kleine oplage.

Voor meer mensen

Nadat Nicole met open armen werd ontvangen in de bridgeclubs van haar moeder en de kaarten voor haar de ideale oplossing vormden, leek de missie van Nicole voltooid. Toch werd van lieverlee steeds meer druk op haar gelegd om meer met het idee te gaan doen, omdat deze kaarten voor toch zoveel meer mensen een goede oplossing zouden kunnen

De kaarten spreken ook de jeugd aan. Jongeren vinden ze 'vet' en duidelijk in allerlei minder ideale speelsituaties

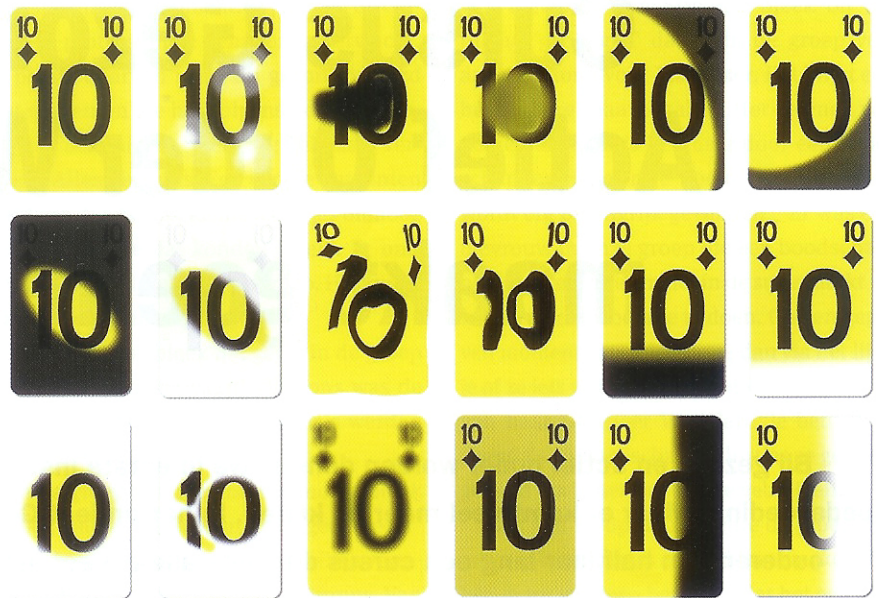
betekenen. Primair vanuit sociale beweging werd het project vanuit Balieservice verder opgezet, samen met Carla Otten, zelf ook een fervent bridgespeelster.

Het ontwikkelde prototype werd aan een behoorlijk aantal mensen voorgelegd, waaronder in de eerste plaats slechtzienden, ook met andere ziektebeelden als maculadegeneratie, waaronder andersoortige netvliesaan- doeningen en glaucoom. Maar ook professionals, waaronder collega-ergotherapeuten bij Sensis en Visio, informatiemedewerkers van Sensis, huisartsen, oogartsen, een hoogle- raar oogheelkunde werden geraadpleegd. Ook mensen uit de kaartwereld, zoals een docent, spelleidster en een leverancier van kaartspelbenodigdheden gaven hun input. En niet in de laatste plaats werd ook geluisterd naar de ziende kaartspelers, die moeten kunnen blijven kaarten met slecht- zienden.

Op basis van het verzamelde commentaar werden de nodige aanpassingen gerealiseerd, waarbij vooral de verfijning van de kleuren de nodige aandacht kreeg. De honneurs, de zogenaamde 'plaatjes', werden van een extra aanduiding voorzien en ook de positie van de opdruk werd enigszins gewijzigd. Schoppen als 'sterkste' kleur kreeg de witte achter- grond.

En nu verder

De kaarten moesten een naam krijgen. Icat- cher cards werd bedacht, met verwijzing naar de doelgroep, maar eigentijds en vooral niet stigmatiserend. Want uiteindelijk kunnen de



kaarten door iedereen worden gebruikt, jong en oud, slechtziend of niet. Gewoon omdat ze leuk en vrolijk zijn, of omdat ze in situaties met slecht licht voor iedereen duidelijker zijn.

De Icatcher cards zijn begin december 2009 verschenen. Sindsdien is de interesse vanuit de media, doelgroepen en leveranciers gewekt. Vooral op de in januari gehouden Ziezo-beurs in Houten is er veel positieve feedback ontvangen van veel slechtzienden en professionals. Collega-ergotherapeuten werkzaam met verstandelijk gehandicapten, kinderen en diabetespatiënten zien er moge- lijkheden in. Ook is gebleken dat de kaarten aanspreken bij de jeugd die nog geen duide- lijke affiniteit heeft met de traditionele

opdruk van kaarten. Jongeren vinden ze 'vet' en duidelijk in allerlei minder ideale speelsituaties, zoals achterin de auto, bij het kamp- vuur of in een donker kroegje. Als juist de jeugd de kaarten gaat omarmen is acceptatie van deze 'aangepaste' kaarten een feit en wordt het voor iedereen een pretje om met deze vrolijke, kleurige kaarten om de tafel te gaan zitten. Om vooral te blijven kaarten! ●

De Icatcher cards zijn sinds december 2009 ver- krijgbaar en te bestellen via www.icatchercards.nl. De prijs bedraagt inclusief verzendkosten € 14,95 voor twee stokken kaarten in een transparant duodoosje.



Nicole van Dijk, ergtherapeute sinds 1978, was voorheen werkzaam in verpleeghuis Boerhaave te Haarlem, het Schieland- ziekenhuis te Schiedam en verpleeghuis Kempenhof te Valkens- waard. Zij was actief voor de NVE onder meer in de commissie Tarifiering en maakte namens de NVE van 1985 tot 1988 deel uit van de beleidsgroep Ergotherapie in de Eerste Lijn. Daarna was zij actief vanuit Acta, adviesbureau op het gebied van ergo- therapie, later meer toegespitst op het bedrijfsleven. Sinds 2007 werkt zij samen met Carla Otten vanuit Balieservice en richt ze zich op effectieve presentatie en communicatie.

Leeftijdsgebonden maculadegeneratie

Mevrouw Van Dooren is een van de vele ouderen die kampt met maculadegeneratie. Het degeneratieproces leidt zelden tot volledige blindheid, maar wel tot zogenaamde sociale blindheid. Maculadegeneratie (MD) of leeftijdsgebonden maculadegeneratie (LMD) is een aandoening van het netvlies waarbij het centrum van het netvlies wordt aange- tast. De gezichtscherpte neemt af. Het is moeilijk de blik te fixeren. Vaak wordt de verminderde scherpte veroorzaakt door een dofte of een donke- re vlek, waar moeizaam naast te kijken valt. Ook treden er vervormingen van het beeld op, waardoor

rechte lijnen bobbelig worden. LMD is in ontwikkel- de landen de belangrijkste oorzaak van ernstig visusverlies bij personen ouder dan 50 jaar. Een behandeling is er nog niet. De maatschappelijke bekendheid van de oogaandoening is echter nog zeer beperkt, ondanks het feit dat in Nederland volgens de laatste schattingen ongeveer 500.000 mensen zijn die aan een vorm van MD lijden. Gezien de toekomstige samenstelling van de bevol- kingspopulatie zal dit aantal in de komende jaren fors toenemen.

Bron: www.mdvereniging.nl.